

наша СЛОВА

Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі!
ФРАНЦІШАК БАГУШЭВІЧ

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 9 (1316) 1 САКАВІКА 2017 г.

4 сакавіка - XVII з'езд Саюза беларускіх пісьменнікаў

Агульнанацыянальная дыктоўка у сядзібе ТБМ

Дзясятую агульнанацыянальную дыктоўку, якая традыцыйна штогод ладзіцца Таварыствам беларускай мовы, гэтым разам правляла дэпутат Палаты прадстаўнікоў Алены Анісім.

Удзельнікі дыктоўкі правяялі сваё веданне беларускай мовы па мініяцюрным апаведзе Янкі Брыля "Усмешка".

- Я прыходжу на дыктоўку восьмы раз. Спачатку хадзіла ў Гародні, цяпер - у

Менску. Дыктоўка - гэта святочная атмасфера, магчымасць для згуртавання аднадумцаў, адчуванне прыналежнасці да нацыянальнай культуры, - кажа ўдзельніца дыктоўкі Наталля якая прыйшла з маленькім сынам Францішкам.

- Гэта знакавае мера-прыемства, якое ў чарговы раз падкрэслівае значнасць Міжнароднага дня роднай мовы, па-другое, дыктоўка чарговы раз нагадвае беларусу пра скарб, якім ён валодае. Гэта мая восьмая дыктоўка. Асабістаме яна дазваляе дакропніца да чагосьці больш сакральнага і аўяднацца разам вакол нацыянальнай ідэі. Напісаць дыктоўку для мяне - адчуць еднасць, прыналежнасць да на-

шай цудоўнай мовы, - кажа ўдзельнік дыктоўкі Кірыл.

Варта адзначыць, што нацыянальны тэматыкі апошнім часам не цураюцца і афіцыйнай структуры. Беларусская дыктоўка арганізоўвалася пад эгідай Дзяржаўнага медычнага ўніверсітэта ў Менску,

Магілёве і Гомелі, а таксама Дзяржаўным літаратурна-мемарыяльным музеем Якуба Коласа.

Напрыканцы дыктоўкі Алены Анісім пажадала ўсім

прысутным карыстацца нашай прыгожай і сакавітай мовай як мага часцей, регулярна заходзіць у Таварыства беларускай мовы і камунікація на ёй пабеларуску.

Старшыня ТБМ Алег Трусаў падараваў усім удзельнікам дыктоўкі, а сярод іх былі прадстаўнікі рознага ўзросту, ад моладзі да пенсіянераў, рапрэзантаны бронзавыя значкі з выявай Францішка Скарбыны, адлітыя ў Літве 30 гадоў таму.

Арцём Ляві

Прадстаўнікі дыпрадстаўніцтва читалі Купалу па-беларуску

21 лютага 2017 г. у Міністэрстве замежных спраў Рэспублікі Беларусь пры ўдзеле кіраўнікоў і прадстаўнікоў дыпламатычнага корпуса адбылося юрачыстае мерапрыемства звярнуцца намесніку Міністра замежных спраў Алегу Краўчанку. У сваім выступленні А. Краўчанка падкрэсліў, што слова Янкі Купалы адлюстроўваюць нашу беларускую гісторыю, наш розум, нашу волю, наш дух, наша беларускае сэрца. Намеснік кі-

га з мэтай абароны моўнай і культурнай разнастайнасці народаў свету.

З прывітальным словам да ўдзельнікаў мерапрыемства звярнуўся намеснік Міністра замежных спраў Алег Краўчанка. У сваім выступленні А. Краўчанка падкрэсліў, што слова Янкі Купалы адлюстроўваюць нашу беларускую гісторыю, наш розум, нашу волю, наш дух, наша беларускае сэрца. Намеснік кі-

раўніка зневінапалітычнага ведомства адкрыў паэтычны вечар знакамітым купалаўскім вершам "Не загаснучь зоркі ў небе". Радкі Янкі Купалы, 135-годдзе з дня нараджэння якога сёлета адзначаецца ў свеце, чыталі па-беларуску і на сваіх родных мовах кіраўнікі і прадстаўнікі больш за 30 дыпламатычных прадстаўніцтваў, акредытованых у Менску.

mfa.gov.by

Фота mfa.gov.by

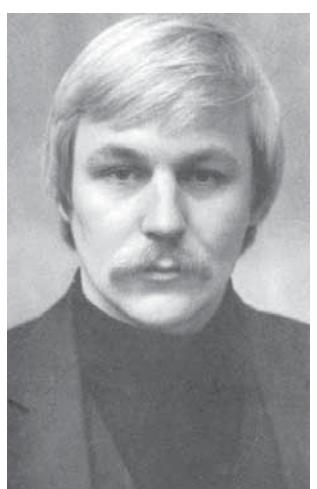
60 гадоў з дня нараджэння Алеся Пісъмянкова

Алесь (Аляксандр Уладзіміравіч) ПІСЪМЯНКОЎ (25 лютага 1957, в. Бялынкавічы, паводле інш. звестак в. Іванаўка, Касцюковіцкі раён, Магілёўская вобласць - 23 красавіка 2004) - беларускі паэт, эсэіст

Нарадзіўся ў рабочай сям'і. Бацька паэта, Уладзімір Сямёновіч, працеваў шафёрам, маці, Марыя Сямёнаўна, - медсёстрой у бальніцы Вучыўся ў Бялынкавіцкай сярэдняй школе. Пасля школы, у 1974-1975 гадах працеваў карэспандэнтам касцюковіцкай раённай газеты "Сцяг камунізму". Тады ж асабіста пазнаёміўся з А. Пысіным, які прыязджаў на сустэречу з сябрамі раённага літабяднання. У 1975 годзе паступіў на беларуское аддзяленне філалагічнага факультэта БДУ, якое скончыў у 1980 годзе. У 1980-1982 гадах працеваў ка-рэспандэнтам у аддзеле кра-

тыкі і бібліяграфіі штотыднёвіка "Літаратура і мастацтва", у 1982 годзе перайшоў у часопіс "Полым" на пасаду рэдактара аддзела науки і мастацтва. Сяббар Саюза пісьменнікаў Беларусі (з 1984), у 1990 годзе абраны сакратаром Саюза. Пазней вяртаецца ў "Полым" намеснікам галоўнага рэдактара, але пазней зноў перайшоў у "ЛіМ" на пасаду галоўнага рэдактара (1999-2002). У 2002 годзе перайшоў у рэдакцыю часопіса "Вожык" (2002-2004). Памэр на працоўным месцы ад сардэчнага прыступу, перахадзіў на нагах тры інфаркты і чацвёртага не перажыў.

Пісаў нарысы, эсэ, вершы, аўтар перакладаў. Дэбютаваў вершам у 1972 годзе (касцюковіцкай раённай газета "Сцяг камунізму"). Аўтар кнігі пазіції "Белы камень" (1983), "Чытаю зоры" (1988), "Планіда" (1994) і інш.

Лаўрэат прэміі Ленінскага камсамолу БССР (1988) за кнігу лірыкі "Чытаю зоры". Лаўрэат Літаратурнай прэміі імя А. Куляшова (1998) за кнігу "Вершы". Лаўрэат прэміі "Залаты апостраф" (2004, пасмяротна).

BiXpediya.

ISSN 2073-7033

9 772 073 703 003 >

X Агульнанацыянальная дыктоўка

Гародня

21 лютага ў гарадзенскай гімназіі № 6 Дзень роднай мовы пачаўся з агульнагімназічнай дыктоўкі, у якой узялі ўдзел усе чальцы педагогічнага калектыва і вучні гімназіі. Для дыктоўкі быў прапанаваны тэкст "Францыск Скарына", прысвечаны 500-годдзю кнігадрукавання на Беларусі, паведамляе сайт гімназіі.

Наш кар.

Віцебск

Мне пашанцавала прынесьць удзел у гэтым мерапрыемстве. Уражанні засталіся найлепшыя. У цёплай і ўтольнай зале сустрэліся аматары беларускай мовы, сярод якіх настаўнікі, студэнты, пенсіянеры і ўвогуле людзі, што лічаць беларускую мову сваёй роднай. У бібліятэку былі запрошаны таксама віцебскія пісьменнікі: Міхась Міранович, Мар'ян Даргель, Людміла Сіманёнак. Яны прэзентавалі нам свае вершы, якія зацікавілі і

паднялі настрой усёй публіцы. Таксама прагучалі вершы нашых класікаў у выкананні студэнтаў ВДУ імя П.М. Машэрава: Крысціны Дайлідзёнак, Лізы Ежгуроўай і Даши Андрыцы. Было цікава назіраць за слухачамі, адчуваць, што вершы ім добра вядомыя. І гэта сапраўды прыемна.

Але галоўным падчас імпрызы было напісанне X Агульнанацыянальной дыктоўкі. Тэкст - урывак з алавяданняня сёлетняга юбіляра Янкі Брыля

ящэ раз адзначыць, што гэта была юбілейная, дзесятая дыктоўка. Напрыканцы ўсёй імпрызы выступіў дуэт Аліны Таргунакавай і Генадзя Емяльянава, якія выканалі свае песні, тым самым падтрымалі наш добры настрой пасля дыктоўкі. За што ім асаблівая падзяя.

Гэты вечар сабраў шмат таленавітых людзей, сапраўдных аматараў беларускай мовы. Мне здаецца, што гэта цудоўна, калі людзі прыходзяць на такія мерапрыемствы, каб праверыць свае веды ў роднай мове. Ды і ўвогуле: калі яшчэ можна будзе напісаць дыктоўку, паслуছаць вершы і песні на роднай мове! Здаецца, на таких вечарынах душа адпачывае. І, гледзячы на светлыя твары прысутных, можна не сумнівацца, што наша мова будзе жыць.

Крысціна Дайлідзёнак,
студэнтка ВДУ
імя П.М. Машэрава.

Стала ўжо добрая традыцыяй адзначаць міжнародны Дзень роднай мовы ў нашым горадзе Магілёве шматлікімі адукацыйнымі імпрэзамі і цікавымі мерапрыемствамі.

Кожны год аматары беларускай мовы і нацыянальнай культуры збіраюцца ў Палацы культуры вобласці ў "Белай зале" на дыктоўку, каб у чарговы раз праверыць сваю граматнасць і яшчэ раз адчуць ёднасць з паплечнікамі і аднадумцамі.

І ў гэтым годзе 19 лютага, у бліжэйшую нядзелю да свята, адмыслоўцы ў чарговы раз сели за пісьмовыя сталы, узялі асадкі і ўважліва слухалі настаўніцу беларускай мовы Ганну Бандарэнку. Сёлгета для дыктоўкі быў абраны тэкст

Міхася Стральцова, якому 14 лютага споўнілася 80 год. М. Стральцоў - наш зямляк са Слаўгарадскага раёна, выбітны празаік і таленавіты паэт, які, на вялікі жаль, вельмі рана пайшоў з жыцця. Урывак з твору "Сена на асфальце" писала ў гэты раз блізу ста ча-

лавек. Трэба зазначыць, што ў гэтым мерапрыемстве штогод прымаюць удзел людзі рознага ўзросту, розных поглядаў і рознага досведу. Але нас усіх, такіх непадобных адзін да аднаго, аб'ядноўвае ў гэты дзень беларуская мова і нацыянальная культура.

Ахвочыя здалі свае працы на праверку; дарэчы, лепшымі ў мінульым годзе, калі пісалі дыктоўку паводле Міхася Зарэцкага, сталі Вольга Гаўрыленка, Аляксей Карпенка, Галіна Кавалёва, Таццяна Красуская.

Працягвалася свята ў кіназале, дзе з дапамогай рэжысёра Алі Кусковай была падрыхтавана невялікая імпрыза. На сцену выйшлі вучаніцы першага беларускага класа СШ №34 Таццяна Турандзіна, Эвеліна Самойленка і Улада Грыцава. Працягвалі рэй Алеся Казека, Яраслаў Клімуть, Сяргей Украінка, Генадзь Гузій і іншыя аматары прыгожага пісьменства.

Алег Дзяўчкоў

Наваградак

У чытальнай зале Наваградскай раённай бібліятэцы ў Міжнародны дзень роднай мовы чытачы і бібліятэкары прынялі ўдзел у беларускай дыктоўцы. Быў абраны тэкст Пімена Панчанкі, у якім ідзе гаворка пра бібліятэку і кнігу. Тэкст чытала Галіна Тадэвушаўна Кавальчук - старшыня суполкі "Узвышша" Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны і адначасова навуковы супрацоўнік Наваградскага гістарычна-краязнаўчага музея. Кожны ўдзельнік узна-

віў у сабе забытага пачуццё "пісаць дыктант" за партай. Удзельнікі імпрызы дэкламавалі вершы мясцовага паэта Самсона Пяровіча. Чыталі разам вершы, прысвечаныя роднай мове.

Вось так нестандартна адзначылася свята роднай мовы, свята сапраўднай любові да Беларусі і яе нацыянальнага скарбу.

Наш кар.

X Агульнанацыянальная дыктоўка на Лідчыне

Лідскі прафесійна-тэхнічны ліцэй

Літаратурна-музычная імпрэза да Дня роднай мовы прайшла ў Лідскім прафесійна-тэхнічным ліцэі 20 лютага. На імпрэзу былі запрошаны сябры лідскага літаб'яднання “Сувквецце” - паэты Алеся Хітрун, Станіслаў Суднік, паэтэса, салістка ансабля польскай песні “Красавіца” Жанна Сянкевіч, бард Сяржук Чарняк.

Сяржук Чарняк яркімі беларускімі песнямі і разагрэў аўдыторыю, настроў на беларускую мову.

рускі лад, бо ад песень адразу перайшлі да напісання X Агульнанацыянальнай дыктоўкі. Навучэнцы ліцэя, а іх прыйшло 28 чалавек, пісалі дыктоўку ўпершыню. Тэкст Янкі Брылы “Усмешка” чытала выкладчыца беларускай мовы і літаратуры Кіслая Галіна Андрэеўна. Лепшыя вынікі па дыктоўцы паказалі: Карказоў Арцём (ні адной памылкі, ні адной праўкі), на другім месцы адразу трое - Лукас Аляксей, Хартановіч

Яўген, Міцкевіч Максім. Для “тэхнароў” праста бліскуча.

Пасля дыктоўкі пашла менавіта літаратурная частка імпрэзы.

Алеся Хітрун, кіраўнік літаб'яднання чытаў вершы і гумарыстычныя абрэзкі. Жанна Сянкевіч парадавала публіку не толькі цудоўнымі беларускімі вершамі, але і лірычнымі песнямі на трох мовах: беларускай, польскай і рускай.

Наш кар.

Раённая бібліятэка імя Янкі Купалы

21 лютага прайшла 10-я Агульнанацыянальная дыктоўка ў Лідскай раённай бібліятэцы імя Янкі Купалы. У сценах гэтай бібліятэкі дыктоўкі пішуцца, пачынаючы з 2-й.

Сёлета тэкст прадмовы Францішка Скарыны да кнігі “Эклізіст” чытаў дырэктар бібліятэкі А.М. Мартынаў. Пісалі 35 чалавек: работнікі і чытачы бібліятэкі.

Наш кар.

6-ты бібліятэчны філіял імя В. Таўлай

21 лютага літаратурную гасцёёнку “Свято роднай мовы” адкрылі ў 6-м бібліятэчным філіяле г. Ліды, які носіць імя Валянціна Таўлай і размешчаны па вул. Фурманава. У рамках гасцёёнкі была напісана 10-я Агульнанацыянальная дыктоўка. Дыктоўку тут пісалі ў другі раз.

Прадмову Францішка Скарыны да кнігі “Эклізіст” чытала бібліятэкар Луція Баляславаўна Яцэвіч. Присутнічалі 17 чалавек, у асноўным чытачы бібліятэкі.

Наш кар.

3-ці бібліятэчны філіял

25 лютага X Агульнанацыянальная дыктоўка прайшла ў лідскім бібліятэчным філіяле № 3. Традыцыйна сюды на дыктоўку збіраюцца сябры ТБМ, але сёлета аснову склалі вучні суседнай школы № 12. Прыйшлі шасцікласнікі. Гэта былі, мабыць, самыя юныя ўдзельнікі дыктоўкі на Лідчыне. Ад ТБМ у дыктоўцы ўдзельнічалі старшыня Лідскай арганізацыі ТБМ Лявон Анацка, старшыня Лідскай гарадской арганізацыі ТБМ Станіслаў Суднік, намеснік старшыні Лідскай гарадской арганізацыі ТБМ Сяржук Чарняк.

Чытала дыктоўку бібліятэкар філіяла Алена Янаўна

Паповіч. Трэба адзначыць, што сама спадарыня Алена летасць на 9-й дыктоўцы паказала тут найлепшыя вынікі і заняла 1-е месца.

Упічаючы аўдыторыю для дыктоўкі быў падрыхтаваны тэкст “Партрэт першадрукара”, прысвечаны Францішку Ска

рыну. У школьнай дэлегацыі найлепшыя вынікі паказала настаўніца (не беларускай мовы) Мікушава Рыта Эйноўна. На другім месцы - Паліна Маскалёва, на трэцім - Зміцер Такненка.

Пакуль ішла праверка дыктоўак, дзеци слухалі беларускія песні ў выкананні Сяржука Чарняка, а таксама развучвалі “Тры чарапахі” і “Простыя слова”.

Сённяшнія шасцікласнікі падрастуць, пойдуць рознымі шляхамі, але ў біографіях іхніх ужо ёсьць гэтая дыктоўка.

Наш кар.

X Агульнанацыянальная дыктоўка Курапаты

21 лютага абаронцы Курапатай напісалі дыктоўку - урывак з артыкула "Курапаты - дарога смерці".

Паводле
Радыё Свабода.

Данбас

22 лютага байцы Тактычнай групы "Беларусь" на ўсходзе Украіны правялі дыктоўку прысвечаную Міжнароднаму дню роднай мовы, гаворыцца ў паведомленні добраахвотніку

- Байцы Тактычнай групы "Беларусь" соаць за моднымі трэндамі з мірнага жыцця і падтрымоўваюць усе нацыянальныя ініцыятывы. Дзякуем усім хто перадае нам кнігі! На фронце гэта важна, - адзначаюць хлопцы.

Для напісання першай франтавой дыктоўкі беларускія жаўнеры выбралі ўрывак з

рамана Уладзіміра Карагевіча "Дзікае паляванне карала Стаха". "Чытайце, пішице і размаўляйце па-беларуску!"

Пакуль жыве родная мова, жыве Беларусь!" - пішуць беларусы з фронту на Данбасе.

Аляксандар Гелагаেў.

Беласток

Сталі вядомыя імёны пераможцаў дыктоўкі з нагоды Дня роднай мовы. 27 лютага ў Непублічнай школе ім св. св Кірыла і Мяфодзія прайшло ўрачыстое падвядзенне вынікаў беларускай дыктоўкі, якую 21 лютага пісалі вучні з Беластока і Нарвы. Як адзначыла арганізатарка мерапрыемства Іаанна Марко, узровень напісаных прац высокі.

- Пішаце вельмі добра. З кожным годам штогод лепш. Вельмі цешуся, што вы прымалі ўдзел у такіх дыктоўках,

што вы шануецце і не забываеце родную мову. Мы спадзяёмся, што так будзе і далей.

Сярод вучняў з пачатковых школ першое месца заняла Оля Паўлючук. Сярод гімназістаў перамагла Вераніка Кардзюкевіч. Працы дарослыя былі напісаныя амаль беспамылкова. Удзельнікі атрымалі дыпломы, узнагароды і гарачыя аплодысменты.

Уля Шубадза,
Беларускае Радыё Рацыя.
Фота аўтара.

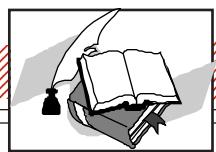

Вішуем сяброў ТБМ, якія нарадзіліся ў лютым

Адаміна Алена
Адамовіч Славамір Генрыхавіч
Азарчык Раман Уладзіміравіч
Анацка Ганна
Андрэас Анатоль
Аніскевіч Алег
Аноп Віталь Аляксандравіч
Аntonава Алена Аляксеёна
Арочка Ларыса Іванаўна
Асіпчук Аксана Мікалаеўна
Аскерка Анатоль
Астаповіч Галіна Канстанцін.
Астроўскі Аляксандар Алякс.
Аўсянінава Тамара Аляксан.
Баброўская Людміла
Бажыцка Алег Аляксандравіч
Бараноўскі Сяргей
Бародзіч Ганна Страфанаўна
Баршчэўскі Лявон Пятровіч
Барэль Таццяна Ўладзіміраўна
Баўсюк Мікола
Бахцізіна Кацярына Георгіеўна
Белякоў Аляксандр
Бермант Раіса Барысаўна
Богдан Вадзім
Бойка Сяргей Васільевіч
Бохан Уладзіслаў Сяргееўч
Бубула Вольга
Бугук Яўгенія Якаўлеўна
Бука Таццяна Леанідаўна
Булак Аляксандр
Бураўкін Арсень Аляксеевіч
Бутылін Міхась Уладзіміравіч
Бяляева Наталля Уладзімір.
Васільчанка Мікола Рыгоравіч
Вашкевіч Андрэй Фрыдрых.
Вашкевіч Ігар Пятровіч
Войніс Файна Сцяпанаўна
Вулхайзер Курт Фрэдрык
Вянгурэ Ніна Фёдараўна
Вярбіцкая Ядвіга Станіслав.
Вячорка Францішак Валянцін.
Галец Вольга Георгіеўна
Гапеенка Анатоль Мікалаеўіч
Гарасюк Аляксандр
Гардзей Н.М.
Гаркавая Людміла
Гарэлікава Ларыса Эдуардаўна
Герасімовіч Валянцін Іванавіч
Гіль Лілея Эдмундаўна
Гоўша Сяргей Канстанцінавіч
Грамыка Валянціна Васільевіч
Грыгаровіч Радаслаў Іванавіч
Грыгор'еў Аляксандар Віктар.
Грынь Наталля Станіславаўна
Грышкевіч Юры Генадзевіч
Гук Ганна Іванаўна
Гуркоў Канстанцін Уладзімір.
Дабратвор Iляя Мікалаеўіч
Давыдоўская Алена Сяргееўна
Дайлідка Юры
Дамасеўч Віталь Уладзімір.
Дапкюнас Жанна Казіміраўна
Дарашкоў Сяргей
Дзіцэвіч Рычард Мікалаеўіч
Дэмітруковіч Вольга Фёдар.
Другакова Марына Мікал.
Дрык Людміла
Дубіцкі Уладзімір Пятровіч
Дыдышка Ніна
Дэц Алена Георгіеўна
Жылюк Антон Мікалаеўіч
Забалотная Леакадзія Віктар.
Завацкі Яўген Ігаравіч
Занкевіч Сяргей Міхайлавіч
Зігрскі Міхail Францавіч
Здзітавец Алены Уладзіміраўна
Зінавенка Сяргей Леанідавіч
Зянькевіч Барыс Барысаўіч
Іванова Бярнарда Пятроўна
Ішчанка Галіна Мікалаеўна
Кавальчук Дзмітры Леанід.
Кадушка Вера Уладзіміраўна
Казлова Аляксандра Віктар.
Каліновік Вольга Фёдараўна
Калоша Аляксандар Аляксанд.
Кандраццева Зінайда Міхайл.

Капковіч Вольга
Карабач Марыя
Каралёва Таццяна Іванаўна
Карась Ганна Аляксандраўна
Караткевіч Таццяна Мікал.
Карлінскі Віктар Адамавіч
Карпіцкі Максім Юр'евіч
Кашкур Іосіф Станіслававіч
Кечанкоў Мікалай Мікалаеўіч
Кірылаў Герман Іларыёнавіч
Кіслая Вольга Юр'еўна
Клімавец Яўгенія Антонаўна
Клімус Андрэй
Клінава Дарыя
Коваль Ірына Вікгараўна
Козел Ларыса Міхайлаўна
Конічава Галіна
Корань Вольга
Кохан Павел Сяргеевіч
Крапоціна Вольга Іванаўна
Красніцкі Віктар Яўгенавіч
Крол Цімур Аляксандравіч
Крук Ларыса Васільевіч
Крукоўскі Ўладзімір
Крывен'ская Марына Расцісл.
Кулёўскі Ўладзіслаў Ігаравіч
Кулішча Эдуард Францавіч
Кунцівіч Уладзімір Генадз.
Кухаронак Валянціна Іванаўна
Кухто Васіль Іванавіч
Лазіцкі Дзяніс Andrэevіch
Лазоўскі Алег Алегавіч
Лапенка Аляксей Купрыяновіч
Лапіцкі Аляксей Іванавіч
Латушка Ірына
Латышы Аліна Ляўонаўна
Леўшукоў Андрэй
Лінік Мікалай Міхайлавіч
Лісоўскі Станіслаў Аляксанд.
Лісоўскі Тарас Станіслававіч
Ліцвінчук Наталля
Лукашэвіч Аляксей Пятровіч
Луханіна Алена Альбінаўна
Ляўковіч Міхась Васільевіч
Мазанік Аляксандар Віктаравіч
Макар Юры Ўладзіміравіч
Макарэвіч Сяргей Іосіфавіч
Малахава Людміла Віктораўна
Малашчанка Зміцер Васільевіч
Малышчыц Мікалай Васіл.
Мамонька Алена
Мамчыц Эдуард Іосіфавіч
Марачкін Аляксей Антонавіч
Марус Алена
Маханько Алена Валер'еўна
Махвіц Аляксей Яўгенавіч
Мацвеев Ігар Аляксеевіч
Мельнікава Анжэла
Мельнікава Святлана
Мерцалава Надзея Фёдараўна
Мінава Вера
Місечін Мар'ян
Міхалькевіч Віталь Генрых.
Міхалькевіч Віталь Паўлавіч
Міхалькевіч Уладзіслаў Генр.
Міхнавец Дзіна Мікалаеўна
Мухіна Надзея Аляксандраўна
Мяцюн Таццяна Маўр'яна
Насовіч Эдуард Піліповіч
Несмяянава Людміла Данілаўна
Носава Галіна
Падгайскі Мікалай Вячаслав.
Пазнякова Анастасія Дзмітр.
Пазняк Марыя
Пальчэўскі Юры Леанідавіч
Паляк Надзея Васільевіч
Панкевіч Аляксандар
Папковіч Уладзімір Антонавіч
Паўлавец Зміцер
Паўлюковіч Ніна
Пералайка Мікалай Уладзімір.
Перападзія Ліна Фёдараўна
Праконіна Вера Ўладзіміраўна
Прыбыш Ірына Мікалаеўна
Прыгодзіч Фёдар Уладзімір.

Пяткевіч Аляксей Міхайлавіч
Пітручык Уладзіслаў Анатол.
Рабчынская Лідзія Аляксееўна
Раманоўская Ганна Леанідаўна
Раманоўская Яніна
Рамашэўская Людміла Алякс.
Родзіч Анатоль Леанідавіч
Рулеўіч Алена Валер'янаўна
Русан Сяргей Іванавіч
Руткоўская Антаніна Фадз.
Рыбакова Ірына Алегаўна
Рыбакоў Яўген Юр'евіч
Рыбачонак Аляксандар Mix.
Рымша Ангеліна Алегаўна
Сабалеўская Вольга Аляксан.
Савіцкі Максім
Савіцкі Павел Уладзіміравіч
Садоўская Алена Станіслав.
Салдаценка Ігар Пятровіч
Санько Зміцер Хведараўіч
Саракавік Анатоль Вячаслав.
Сарнацкі Аляксандар Балясл.
Севасцьянава Ганна Сяргееўна
Сідаровіч Ала Рамуальдаўна
Сідарэнка Сяргей Уладзімір.
Сінкевіч Сяргей Алегавіч
Сініўская Вера Васільевіч
Смаль Вячаслав Мікалаеўіч
Стараўйт Наталля Юр'еўна
Стаўбун Ірына Іванаўна
Стахоўскі Станіслаў Аляксан.
Стаціўка Мікалай
Страха Соф'я Валянцінаўна
Стэпнус Васіль
Суравіцкі Віталь Анатольевіч
Сурскі Ягор Дзмітрыевіч
Сухарава Любоў Васільевіч
Сцямпкоўскі Сяргей
Сцяцко Павел Уладзіміравіч
Сянкевіч Васіль Іванавіч
Табушава Ірма Алегаўна
Тамулёнак Мікалай Іванавіч
Тацянкоў Генадзь Максімавіч
Толсцін Вольга
Точка Людміла Браніславаўна
Трайнель Віктар
Траццякова Алена Ўладзімір.
Трацяк Іван Іванавіч
Трашчанка Ўладзімір Яўхім.
Турок Марыя Аляксандраўна
Узіз Амін
Узлоўскі Валянцін
Федаровіч Валеры Васільевіч
Філіпаў Мікалай Альбертавіч
Фірысюк Таццяна Мікалаеўна
Хабян Вольга
Хамрэнка Ірына Алегаўна
Харашилава Тамара Пятроўна
Хацятоўскі Аляксей Аляксан.
Храпавіцкі Васіль Сяргеевіч
Цвяткова (Русак) Надзея Іван.
Цыркуноў Аляксандар Іванав.
Чакур Анатоль Міхайлавіч
Чаляпін Аляксей
Чапля Аляксей Генрыкавіч
Чарняўская Святлана
Чашчына Наталля Мікалаеўна
Чэчат Сяргей Аляксандравіч
Шавель Яўген Іванавіч
Шагулін Алег Іванавіч
Шадыра Вадзім Іосіфавіч
Шарахаева Святлана Міхайл.
Шарэйка Вольга
Шахоўская Святлана Уладзім.
Шыпіла Вераніка Уладзімір.
Шышкіна Лена Сяргесўна
Шэметава Алеся Аляксанд.
Якубоўская Таццяна
Якубук Наталля Раманаўна
Яноўская Марыя
Янукович Віктарыя Эдуард.
Янчанка Алена Рыгораўна
Яўдошына Ларыса Іванаўна
Яцына Яна Мікалаеўна

Х Агульнанацыянальная дыктоўка на Лідчыне

Свята роднай мовы ў Ходараўцах

У многіх школах Лідчыны 21 лютага праішлі мерапрыемствы, прысвечаныя Міжнароднаму дню роднай мовы. Ходараўскі ВПК д/с - СШ таксама не стаў выключэннем. Увогуле, у вясковай

Кадры з гульні "Размаўляем па-беларуску"

Газеты, прысвачаныя Міжнароднаму дню роднай мовы

школе беларуская мова - з'ява звыклая: асяродзі беларуска-мойнае, і выкладанне вядзеца па-беларуску. Але ў гэты дзень мова стала цэнтрам увагі. Гучалі беларускія песні, вучні чыталі вершы, цёплыя выказванні

пра родную мову змяшчалі ў сценгазетах. Вучні 7-9 класаў прынялі ўдзел у гульні "Размаўляем па-беларуску". Усе ўдзельнікі атрымалі прызы - паштоўкі "Не забывайма беларускія слова", а пераможцы яшчэ і сшыткі з беларускім арнаментам. Праведзенне мерапрыемства дало добрую магчымасць прысутным адчуць непаўторную прыгажосць роднага слова, папоўніць свае веды і моўны запас.

Гучаць беларускія вершы

Х Агульнанацыянальную дыктоўку пішуць старшакласнікі

Дарэчы, ўдзел у напісанні Х Агульнанацыянальной дыктоўкі прынялі 30 вучняў і два настаўнікі.

Наш кар.

Дыктоўку пісалі лідскія літаратары

22 лютага ў Доміку Таўлая ў Лідзе пісалі Х Агульнанацыянальную дыктоўку лідскія літаратары, у асноўным паэты, таму быў зняты верш Пімена Панчанкі "Родная мова". Чытаў дыктоўку выдатнік адукацыі Беларусі, першы старшыня Лідскага ТБМ паэт Міхась Мельнік.

Тэкст даволі цікаві, асаўліва сінтаксічна і правяраўся па ўсіх правілах. Тым не менш, на 10 балаў напісаў кіраўнік літаб'яднання "Суквецце", супрацоўнік Лідскага гістарычна-масцяцкага музея Але́й Хітрун. Ён ужо бываў пераможцам дыктоўкі і раней. 9 балаў і другое месца атрымала спрэвадод Лідскага музея Святлана Мартыненка, якая вядзе ўсю дакументацыю музея па-беларуску. З 8 баламі на трэцім месцы аказаліся рэдактар газеты "Наша слова" Станіслаў Суднік і карэспандэнт "Лідскай газеты", а таксама сталы аўтар "Нашага слова" Але́й Мацuleвіч.

Наш кар.

Дыктоўка ў Песках

26 лютага адну з апошніх дыктоўак на Лідчыне пісалі сябры Ёдкаўскай суполкі ТБМ на аграсядзібе "Гасціна" ў в. Пескі Траццякоўскага сельсавета.

Чытаў прадмову Францішка Скарыны да кнігі "Эклізіст" старшыня Лідской гарадской арганізацыі ТБМ Станіслаў Суднік. Найлепшы вынік паказала Ксенія Міхалевіч, па адукацыі выкладчык французскай мовы - памылілася ў адным знаку прыпинку. На другім месцы Юрась Дзяшук, карэспандэнт Радыё Рацыя.

Пасля дыктоўкі ўдзельнікі паглядзелі фільм "Невядомы Пазняк", зняты яшчэ недзе ў 90-х гадах.

Таксама быў аблеркаваны некаторыя актуальныя пытанні дзеянасці лідскіх арганізацый ТБМ у цэлым і Ёдкаўской суполкі ў прыватнасці.

Наш кар.

(Працяг. Пачатак у папярэдніх нумарах.)

У Парыжы ў XV-XVI стст. існавала ўніверсітэцкая частка горада.

Кварталы, дзе жылі гандляры, звычайна знаходзіліся калія мастоў і гарадскіх брамаў. Асобна жылі рамеснікі са сваёй вытворчасцю, былі асобныя кварталы, дзе жылі яўрэі, славяне, прадстаўнікі іншых краін. Галоўнымі грамадскімі пабудовамі былі храмы, асабліва гарадскія саборы. Часам іх будавалі доўгага, нават некалькі стагоддзяў. Званіцы касцёлаў былі асноўнымі гарадскімі дамінантамі. Пазней начапі будаваць новыя грамадскія будынкі - ратушы і гандлёвыя цэнтры, бальніцы, каледжы, будынкі ўніверсітэтаў і інтэрнаты для студэнтаў. Гарады мелі невялікую колькасць насельніцтва. Да прыкладу, такіх вялікіх гарады, як Любек і Гамбург, у XIV-XV стст. мелі калія 20 тысяч жыхароў. Сярэдні горад насяляла калія 10 тысяч чалавек, а малы - толькі дзве-три тысячи.

Гарадскі стан (са-слоўе). Дзякуючы развіццю гарадоў (местаў) у Еўропе акрамя стану феадалаў і сялян сфармаваўся трэці, асобны стан насельніцтва - гараджане. Іх эканамічная аснова - гэта гандлёва-рамесная дзейнасць і ўласніцтва, заснаваная на вытворчасці і абмене. Гараджане мелі і свае права: асабістую свободу, права выбіраць і быць абранымі ў органы мясцовага самакіравання, а таксама і абавязак - удзельнічаць у гарадскім войску (апалчэнні) і быць пасуднымі свайму гарадскому суду.

У XII-XIII стст. гараджане атрымалі свае назывы. У Германіі "бюргеры", а ў славян - "месцічы", або "мяшчане". Гарадскі стан паступова падзяліўся на патрыцыят, рамеснікаў і гандляроў, а таксама гарадскі плебес (вольнанаёмных гараджан, абмежаваных у сваіх правах).

Усе гарадскія рамеснікі адной спецыяльнасці аб'ядноўваліся ў саюзы, якія называліся цэхамі. У цэхі ўваходзілі толькі тыхі рамеснікі, якія валодалі майстэрнямі, дзе вырабляліся пэўная прадукцыя. Іх звалі майстрамі. Яны на сваіх агульных сходзе прымалі статут, які рэгулюваў усе бакі жыццяў цэха. Там была канк-

рэтна вызначана колькасць вырабаў, што маглі быць выкананыя; матэрыялы, з якіх яны павінны быць зроблены; памеры і вага вырабаў ды іх якасць. За няяканская вырабы штрафавалі і нават маглі арыштаваць. Кошыні цэх узнічальнікі выбарны старшины. Майстар, які валодаў майстэрні, сам купляў неабходную сырavіну для вырабу тавараў, браў заказы, кантроліраваў увесе працэс вытворчасці і браў у ёй непасрэдныя ўздел, а потым гандляваў гатовай прадукцыяй.

У майстэрні разам з

Бляхары. Паводле сярэднявечнай гравюры.

маістрамі працавалі яго вучні, падлеткі і маладзёны, якіх ён браў на вучобу. Яны жылі і харчаваліся ў майстэрні, але гроши за сваю вучобу не атрымлівалі. Пасля пэўнага тэрміну вучань становіўся падмайстрам, які ўжо меў заробак. Яго маглі наўроваць на вучобу ў іншы горад, а па вяртанні ён здаваў дасведчаным майстрам іспыт. Калі іспыт быў здадзены, ён становіўся майстрам, купляў майстэрню і запрашалі на працу сваіх вучняў.

Першыя цэхі ўзніклі ў Італіі ўжо ў X ст., а ў Францыі, Англіі і Германіі - у XI - пачатку XII стст. На Беларусі цэхі з'яўліся значна пазней, толькі ў XVI ст. (раней аб'яднанні бела-

рускіх рамеснікаў называліся *сотнямі і брацтвамі*). Тэрмін вучнёўства ў залежнасці ад складанасці рамеса доўжыўся ад 2 да 7 гадоў, а ў асобных цэхах - да 10 і нават 12 гадоў. Цэх таксама быў і вайсковай арганізацыяй. Падчас вайны кожны цэх быў асобнай вайсково-

тавары. За свае тавары ўсе ўдзельнікі рынку атрымлівалі гроши. Такім чынам, у XIII ст. натуральную гаспадарку ў Заходній Еўропе паступова заменяе таварна-грошовая гаспадарка.

4. Гарады ўсходніх і заходніх славян

У X ст. заходнія славяне, якія прынялі хрысціянства, трапілі пад моцны германскі ўпльў, і іх гарады набылі рысы гарадоў Германіі, асабліва гарады Чэхіі. Сярод рамеснікаў і гандляроў было шмат немцаў, а пазней з'явіліся і яўрэі.

Адным з самых прыгожых гарадоў стала *Прага*. У 996 г. арабскі пісьмовыя крыніцы ўпершыню згадалі пра Кракаў. Палабскія славяне, якія засталіся язычнікамі, гарадоў не мелі, і на месцы іх паселішчаў пасля з'явіліся нямецкія гарады. Сярод іх Любек і Берлін.

Першыя гарады ў ус-

чых цэнтраў (Берасце, Менск). Горад уяўляе сабою ўмацаванне (агароджанае, адсюль назва "град", "горад") паселішча, якое нярэдка ўзнікала на месцах гарадзішчаў жалезнага веку (Полацк, Менск). У матэрыяльнай культуры горада захоўваюцца пляменныя этнавызначальныя рысы. Сярод іх - специфічныя ўпрыгожванні крывічоў (скроневыя кольцы - Полацк, Віцебск), радзімічаў (скроневыя кольцы - Гомель) дрыгавічоў (скроневыя кольцы і пашеркі - Берасце, Гродна).

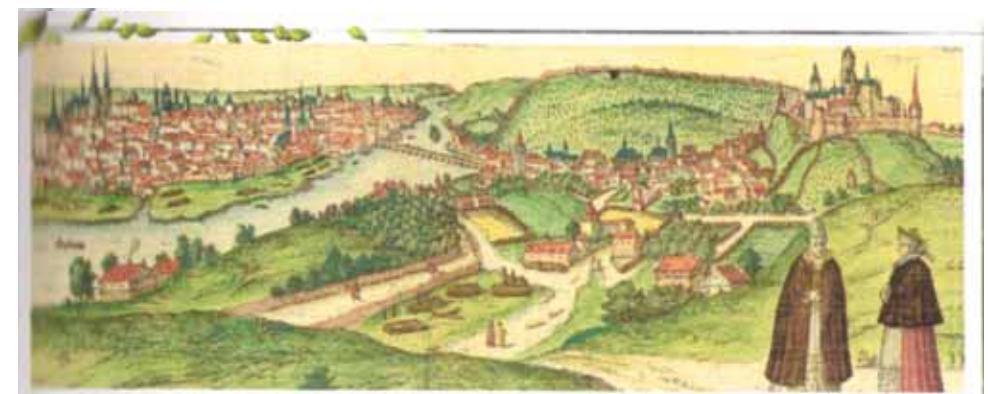
Шмат якія гарады з'яўляліся гандлёвымі і рэлігійнымі цэнтрамі, асабліва пасля прыняція хрысціянства. Тут, часам на месцы быльх пагансkich капішчаў, узікалі першыя спачатку драўляныя, а потым і мураваныя храмы. Ядром горада было ўмацаванне, дзядзінец, найчасцей размешчаны на ўзвышшы месцы, нярэдка на скрыжаванні гандлёвых шляхоў, на беразе ракі або возера,

надпісы, упрыгожванні). У гэты час узіклі Полацк (IX ст.), Заслаўе, Віцебск і Тураў (X ст.), Берасце (Брэст), Лагойск, Менск, Пінск (XI ст.).

У XI ст. у беларускіх гарадах пачалі будаваць першыя хрысціянскі храмы. Спачатку яны былі драўляныя, а потым і мураваныя.

Другі этап беларускага горадабудаўніцтва прыпадае на XII-XIII стст. і звязаны з часам існавання самастойных ці ўдзельных княстваў. На гэтым этапе гарады ўзіклі найчасцей як гандлёва-рамесныя цэнтры сярод вясковай акругі (Слуцк, Клецк і інш.). Утварылася складаная тапаграфічна структура: дзядзінец (іншы раз асобным княскім дваром - Гродна, Смаленск, Полацк, Віцебск), *пасад* - вакольны горад (таксама ўмацаваны), *прадмесце*, *гарадскі курганы* някрополь, *загарадныя манастыры* і *сельская акруга*.

Гарады развіваліся на аснове *радыяльна-кальцавой* і

Від на сярэднявечную Прагу. Сярэднявечная мініяцюра.

ходніх славян узікаюць у IX ст. Гэта - Кіеў, Ноўгарад, Полацк, Смаленск і Старая Ладага. У якасці прыкладу развіцця ўсходнеславянскага горада разглядзім эвалюцыю беларускага горада.

Пачаткі горадабудаўніцтва на Беларусі сягаюць у IX ст. За сваю тысячагадовую гісторыю развіцця беларускі горад прайшоў некалькі этапаў. Першы этап беларускага горадабудаўніцтва можна назваць як дагарадскі і раннегарадскі. Ён датуецца IX-XI стст.

У гэты час гарады вырасталаць з родаплемянных цэнтраў (Полацк, Гомель, Віцебск) або з памежных абарон-

якія выкарыстоўваліся як транспартныя магістралі. Усходнеславянскія гарады мелі агульныя рысы: дрэваземляны ўмацаванні, драўляную жылую забудову і агульны тып рамесніцкіх і прамысловых прыладаў працы, тыповы на бор рэчаў хатнія ўжытку.

Сярод заможных славянскіх горадаў паступова разам з хрысціянствам пашыраўся візантыйскі ўпльў (архітэктура, пісьмовасць і рэчы хрысціянскага культу, манеты і ўпрыгожванні). Таксама ў IX-X стст. прасочваюцца арабскія і скандынаўскія ўпльывы (арабскія гроши, вырабы са шкла, скандынаўская зброя, рунічныя

радыяльна-веернай планіроўкі. Колькасць гарадоў дасягнула 35. Сярод гараджан пашыралася пісьмовасць, пра што сведчыць графіці і *брасцячныя граматы* (Віцебск, Мсціслаў, Смаленск). У гарадах пераважна развівалася кавальства, а таксама ювелірнае, шавецкае, кравецкае, гарбарнае, касцярэзнае, ганчарнае, шкларобчае і бандарнае рамёствы.

Самым вялікім горадам на ўсходнеславянскіх землях быў Кіеў. Эта быў і адзін з самых прыгожых і вялікіх гарадоў усёй Еўропы. Насельніцтва Кіева дасягала 40-50 тысяч чалавек. Вялікі ўдар па ўсходнеславянскіх гарадах нанеслі

мангола-татары ў XIII ст., якія спачатку знішчылі шмат гарадоў на ўсходнеславянскіх землях, а потым захапілі Кракаў і некаторыя іншыя польскія і венгерскія гарады. Беларускія гарады захаваліся; таксама сваёго роскошнага дасягнулі Ноўгарад і Пскоў. Усе жылыя дамы ў гарадах былі драўляныя. Яны арыентаваліся паводле кірунку вуліц; дамы мелі агароджаныя плотамі дверы з даможнымі і гаспадарчымі памешканнямі.

(Працяг у наступным нумары.)

Нямецкі горад Нюрнберг (Баварыя). Паводле "Шэдэльскай сусветнай хронікі 1493г."

Сярэднявечны Кіеў (XI-XIII стст.). Рэканструкцыя.

Амбасадар незалежнай культуры

Нядаўна вядомы і папулярны артыст, лаўрэат прэмii "За свабоду думкі" вярнуўся з паедкі ў ЗША і Канаду. Выступы Змітра Вайцюшкевіча з поспехам прайшлі ў Нью-Ёрку, Нью-Джэрсі, Вашынгтоне, Таронта, Атаве і Сан-Францыска. Усяго на амерыканскім кантыненце адбылося 9 канцэртаў спевака. На іх прыходзілі прадстаўнікі беларускай дыяспары ў ЗША і Канадзе. Кампазітар і выкануцца з'ядноўвае беларусаў на любові да мовы, літаратуры і музыкі, мінуўшчыны, ён кансалідуе нацыю.

Наш герой, вольны, моцны і вясёлы скарыў публіку ў самай багатай і заможнай краіне свету. Гэта натхненіе нас у думцы, што мы, беларусы - мужны і годны народ, здолны пераадольваць усе крызісы. Артыст адказаў на пытанні сяброў ТБМ.

- Зміцер, якую песню Вы прывезлі з Амерыкі?

У першую чаргу, я вазіў свае песні. І ездіў не толькі як музыка, а як эксперт па беларускіх справах, якія тут адбываюцца і тычацца культуры, музыкі, палітыкі. Мая задача была данесці мэсыдж: расказаць тым, хто ў эміграцыі, як ў нас ідзе жыццё. Прыходзілася канцэртавацца на словаах. Адна справа выступаць ад імя сваіх песьенных герояў, а другая - адказаць за Бацькаўшчыну. Я чытаў шмат вершаў Каараткевіча і Някляева, спяваў песні Рыгора Барадуліна. Беларус і ў Менску, і ў Барысаве, і ў Нью-Ёрку заўсёды жыве надзей. Ім было важна пачуць меркаванне з першых вуснай, а не толькі з сایтам "Нашай Нівы" і Фэйбуку. Да мяне былі розныя пытанні: пра тое, хто з палітыкай і на больш актыўны, як дзеянічае моладзь, а некаторыя цікавіліся "Песнярамі". Людзі жывуць памяцю ў тым свете, якія пакінулі.

- Хто з прадстаўнікоў дыяспары прыйхадзіў на Вашы канцэрты?

У Нью-Джэрсі прыйхадзіў Янка Запруднік. У Атаве была Івонка Сурвіла, госьць высокага рангу. Шмат людзей, хто даўно з'ехаў, і ты, хто там нарадзіўся. Моладзь наяс агенчык беларускасці, шануе нашыя нацыянальныя сімвалы, моцна перажывае за Бацькаўшчыну і шчыра жадае, каб тут жылося па-людску і Беларусь была беларускай. У Вашынгтоне прыйхадзілі тыя, хто працуе ў Амерыцы. Прафесар хіміі і вельмі прыгожая жанчына 80-ці гадоў Ала Орса Рамана, якая нарадзілася тут і большасць жыцця пражыла ў Нью-Ёрку, добра да мяне пастаўілася і прыняла ў сваім дому. У ніводным з амерыканскіх і канадскіх гарадоў я не пачуў сябе непатрэбным. Паўсюль мной добра апекаваліся, нідзе я не быў галодны, нават сняданкі не давалі рабіць, я прачынаўся - і мяне ўжо чакала на стале амерыканская ежа.

- Як прыйшло Ваша выступленне ў саборы Кірылы Тураўскага ў Нью-Ёрку?

Я прыехаў 27-га студзеня, а 28-га трэба было спя-

ваць. Там сабралася шмат людзей, мне было фізічна цяжка, таму што канцэрт пачынаўся па беларускім часе а чацвёртай гадзіне ночы. Але флюіды публікі дапамаглі. Людзі радаваліся, успрымалі ветліва, частавалі. З іншага канца Амерыкі - з Лос-Анжэлеса - госьці прыехалі на канцэрт. Завіталі нашы мастоўскі і слонімскіх хлопцы, прыходзілі амерыканцы і нарвежцы.

Юрка Захарка, які там нарадзіўся, узнічальвае супольнасць беларусаў у Нью-Джэрсі. Ён размаўляе з амерыканскім акцэнтам. Было шмат людзей, якія з'ехалі яшчэ пасля вайны з бацькамі. Мілья бабулі і дзядулі, якія ўжывалі амерыканізмы: "Мы ўключаем тэлевіжн", "выязджаем на гайбэй". Але яны засталіся на сваіх сутнасці беларусамі. Эмігрантаў, якія выехалі на працу апошніх 60-100 гадоў, там мільёны, але тых, якія засталіся беларусамі - не шмат. Амерыканскі істэблішмент ведае іх дзякуючы Радзе БНР і тым, хто здзяйсняе грамадскія справы. Наша зямля, як птушка Фенікс адраджаецца, і праадаўкае прышыгваць да сябе выхадцаў з яе прасторы. Я аглядай беларускія цэркви ў Нью-Ёрку, Нью-Джэрсі і ў Таронте.

- Раскажыце, калі ласка, пра Вашы сяброў у Амерыцы і Канадзе.

Валянціна і Юрэй Шаўчэнкі ініцыявалі мою паездку ў Канаду. У Атаве жыве навуковая інтэлігенцыя: хімікі, медыкі, біёлагі. У кожнага былі свае шляхі эміграцыі, але яны дагэтуль не згубілі сувязь з Радзімай.

Природа Канады падобна на беларускую. У падоўжнаамерыканскіх гарадах цэнтр забудовы складаюць высокі будынкі, гатэлі, дзелавыя офісы і гіпермаркеты. А прыватная забудова - меншых па-

верха і некрыкливых, спакойных колераў. Нідзе не бачыў, каб людзі палілі папяросы. У Варшаве і ў Менску за адну гадзіну сустрэў больш курыльшчыкаў, чым там за тры тыдні. Амерыканцы і канадцы актыўна займаюцца здароўем, гуляюць па парках, накрочваюць кіламетры, ходзяць у трэнажорных залах. Там ёсць шмат сучасных цэнтраў культуры і мастацтва, аbstаляваных па апошняму слову тэхнікі. Мы быў ў парламенце ў Атаве. Можна прыйсці на паседжанне і паслушаць, пра што там гаворяць. Звонку будынак канадскага парламента выглядае, як сапраўдны брытанскі. Унутры: квадрат з ярусамі крэсл, дзе дэпутаты абміркоўваюць важныя пытанні.

Вельмі горача ў Амерыцы і ў Канадзе ўспрымаюць кандыдатуру новага презідэнта. "Трамп-Трамп-Трамп", - гучыць паўсюль. Ёсць шмат каналаў, на якіх крытыкуюць Трампа, і іх ніхто не збіраецца зачыняць. Амерыканскія зоркі падзяліліся: хто за Трампа, хто - катэгарычна супраць, але свабода слова прысутнічае.

- Якая музыка зараз напулярнай ў Амерыцы?

Амерыка дазваляе кожнаму жыхару знайсці нешта сваё. Вельмі папулярная музыка кантры. Народная музыка ў сучасных аздабленнях з блонзам.

- Як уздейнічаюць таякі помнікі прыроды, як Ніягара, возера Антарыя? Што адчуваеца на такім прасторы?

Калі самога вадаспада вельмі холадна, вялікія плыні вады, моцны вечер, там немагчыма доўга стаяць. Побач з рэчкай Ніягара мы сілавілі з Валянцінай Шаўчэнкай "Цвягткі радзімы васілька" Максіма Багдановіча. З аднаго боку - Амерыка, а з другага - Канада. Я выканала ў там песню "Шалік"

на вершы Някляева. Праз тыдзень песня будзе ўжо ў інтэрнэце, а дыск будзе называцца "У нашых снах". Туды увойдуть лепшыя песні, напісаныя з Уладзімірам Някляевым і WZ-Orkiestra за 10 гадоў, і п'яць новых песен. Альбом будзе прэзентаваны ў Вільні 4 сакавіка.

- Ці праехаліся Вы па Залатым мосце ў Сан-Францыска?

Амерыканцы называюць яго "голдэн гейт" - "златая брама". І я ўвесь час у сваёй творчасці будую культурныя масті паміж Захадам і Усходам. У мяне ў душы нарадзілася аналогія: сёлета спаўняеца 80 гадоў песні "Бывайце здаровы, жывіце багата" Адама Русака і таксама 80 гадоў, які пабудаваў мост, які злучае Сан-Францыска з прыгарадам Саўаліта.

Сан-Францыска - гэта горад контрасту, радзіма хіпі, горад вольнасці і дэмакраты, цёплы і сонечны. У Сан-Францыска я сустрэўся з Алемесом Пузням, з якім мы разам іграпі ў "Палацы" і ў "Крыўі". У мяне быў час праехаць у элекрычны, пачытаць кніжкі, паглядзець у акно, убачыць усю інфраструктуру. Я шчаслівы чалавек, што ў мяне ёсць Вайцюшкі. Па амерыканскіх мерах, я вельмі багаты, бо вакол майго хутара ў радыусе 10 кіламетраў можна не сустрэць ніводнага чалавека.

- Што Вы прывезлі Вашым дзецям Язэпу і Стэфу па іх просьбі?

Стэфэ - сукенку з Сан-Францыска, Язэпу - цёплую шапку з надпісам "Канада". Яны зараз у Варшаве з мамай, якая знаходзіцца на стажыроўцы. Я заехаў да іх у Варшаву і спяхаўся ў Менск на канцэрт "Народнага альбома" у Праймхоле.

- Кажуць пра амерыканскую мару, а якая Ваша беларуская мара?

Мая беларуская мара, каб наша песня была пазнавальная ва ўсім свеце. І не важна праз каго. Што тычыцца настрою - гэта агульначалавечы радасці.

- Калі Генадзь Мікалаеўчік Бураўкін вярнуўся з ЗША, ён напісаў верш:

"Я прыду ссівельм,
і стамлёнym,
Да маёй любімай Беларусі,
Паздароўкаюся
з кожным клёнам,
З кожнаю бярозай
абдыムся."

- А якія пачуці нарадзіліся ў Вас у душы, калі Вы прыехали дадому?

Мне ўвесь час хацелася паехаць на хутар у Вайцюшкі, на Нёман. Я вярнуўся, каб адчуць вісну і абуджэнне прыроды. Але і Нью-Ёрк, і Атава, і Нью-Джэрсі, і Філадэльфія, людзі, якія там жывуць, усе разам спявалі бураўкінскую калыханку. Для іх гэта важная песня.

Гутарыла Эла Дзвінская. На здымках:

1. Івонка Сурвіла і Зміцер Вайцюшкевіч;
2. Выкананне песні над Ніягарскім вадаспадам.

Магілёўскае ТБМ - школе!

17 лютага адбылася сустрэча старшакласнікаў з пастам, перакладыкам, настаўнікам матэматыкі, які выдатна валодае беларускай мовай - Міхасём Булавацкім. Наш госьць падзяліўся сваімі думкамі наокт ролі роднай мовы ў жыцці чалавека. Расказаў гісторыі са сваёй уласнай жыццю, а таксама прыемна здзівіў, прачытаўши пераклады вершаў У. Высоцкага.

Пудоўны настрой застаўся ў вучняў пасля сустрэчы з такім цікавым чалавекам. Спадзяёмся, што нашы сустрэчы стануть добрай традыцыяй.

**Таццяна Грышанава,
настаўніца беларускай мовы СШ № 4 г. Магілёва.**

"Народны альбом": Легендарны музікл вярнуўся ў Менск

24 лютага ў Менску адбылася падзея, якая, прынамсі, для нас, беларусаў, заглушила бляск і рытмы знакамітага карнавалу ў Рыа-дэ-Жанейра, які таксама стартаваў у гэтую пятніцу.

У клубе "Prime Hall" у Менску адбыўся легендарны беларускі музікл. На сцену выйшлі рок-зоркі Лявон Вольскі, Вераніка Круглова, Аляксандр Памідораў, Зміцер Вайцюшкевіч, Кася Камоцкая і іншыя ўдзельнікі "Народнага альбома".

Апошні раз у Менску жывое выкананне легендарнай складанкі адбылося 10 год тому. Пасля быў "чорныя" спісы, забароны музычных падзеяў... Тэлеканал "Белсат" ажыццяўіў ідэю, якая проста лёгала ў паветры: паставіць паводле "Народнага альбома" музікл ды зрабіць прафесійны запіс. Актуальнасць задумы пацвердзіў аншлаг на прэм'еры ў Падляшской оперы ў верасні ды ўжо камерцыйны канцэрт у Prime Hall. Прададзена больш за 1000 квіткоў!

Пасля фінальнай песні, натуральна, ніхто не спяхаўся ў гардэроб. Плясканне з тупаценнем трэслы сцены і падлогу, пакуль не пачуўся каларытны акцэнт вобразу Аляксандра Памідорава:

- А што вы не разыходзіцеся? Вам дома няма чаго рабіць? Вы прыехалі з Маладзечна? З Чашнікаў? З Койданава? А з Кёнінсберга хто-небудзь ёсць?

Менскі канцэрт адбыўся пры падтрымцы Польскага Інстытута ў Менску і Інстытута Адама Міцкевіча.

Іван Мяжуй.

Пявучае роднае слова

21 лютага, у Міжнародны дзень роднай мовы, у малой зале Палаца культуры горада Ліды адбыўся творчы вечар лідскага барда і кампазітара, намесніка старшыні Лідскай гарадской арганізацыі ТБМ імя Ф. Скарыны Сяргея Чарняка "Пявучае роднае слова". Гэта быў другі па ліку сольны канцэрт названага выканаўца песьні, першы меў месца на гэтай жа сцэне год даўно назад. Як адзначае сам Сяргей Чарняк, ён вельмі даўно не выконваў перад публікай столькі песьні (каля дваццаці) ў алізін вечар, звычайна ўдзельнічаў у розных імпрэзах з дзвюмя-трыма песьнямі. А пяе Сяргей Чарняк з юнацкіх гадоў, стварае і выконвае песьні на словы беларускіх (у тым ліку лідскіх) паэтаў.

Пачаўся творчы вечар, прысвечаны Міжнароднаму дню роднай мовы, з прадмовы да зборніка вершаў Францішка Багушэвіча "Дудка беларуская", тэкст якой зачытаў перад аўдыторыяй мастак-пастаўшчык Лідскага народнага драматычнага тэатра Алех Лазоўскі. У гэтай прадмове Багушэвіч заклікае беларусаў ведаць і любіць сваю мову. Шмат гаварылася ў час імпрэзы аб беларускай мове як частцы гісторыі і культуры беларускага народа, яго душы, галоўным нацыянальным скарбом беларусаў.

Любоў да роднай мовы прасякнута і

творчасць Сяргея Чарняка. Са сцэны ў яго (і не толькі ў яго) выкананні гучалі беларускамоўныя песьні на словы Янкі Купалы, Максіма Багдановіча, Ларысы Геніош, Рыгопа Барадуліна, Хрысціны Лялько і многіх іншых паэтаў мінулага і сучаснасці, у тым ліку лідскіх паэтаў Міхася Мельніка і Станіслава

На здымках фрагменты канцэрту

Заснавальнік:

ТБМ імя Францішка Скарыны.

Пасведчанне аб реєстрацыі № 908 ад

18 снежня 2009 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Адрас рэдакцыі:

231293, Лідскі р-н, в. Даўліна.

Адрас для паштовых адпраўленняў:

231282, г. Ліда-2, п/с 7.

E-mail: naszaslova@tut.by

Рэдактар Станіслаў Вацлававіч Суднік

Рэдакцыйная калегія:

Алена Анісім, Юрасік Бабіч, Юлія Бажок,
Марыя Баравік, Аляксей Карпенка, Эла Оліна, Ігар

Пракаповіч, Аляксей Пяткевіч, Станіслаў Суднік,

Павел Сцяпко, Алег Трусаў,

Дзяніс Тушынскі, Аляксей Шалахоўскі.

<http://naszaslova.by/> <http://pawet.net/>

<http://kamunikat.org/> <http://tbm-mova.by/>

<http://nashaslova.mns.by/>

*Аўтары цалкам адказныя за падбор
і дакладнасць прыведзенай інфармацыі.
Рэдакцыя рукапісы не вяртае.*

Газета надрукавана ў Лідскай друкарні.
231300, г. Ліда, вул. Ленінская, 23.
Выдавец: Установа інфармацыі "Выдавецкі дом ТБМ".
Газета падпісана да друку 27.02.2017 г. у 17.00. Замова № 420.
Аб'ём 2 друкаваныя аркушы. Наклад 1500 асобнікаў.

Падпісны індэкс: 63865.

Кошт падпіскі: 1 мес.- 1,24 руб., 3 мес.- 3,72 руб.

Кошт у розницу: па дамоўленасці.

МУЗЫЧНЫЯ ПАДАРУНКІ РОДНАЙ МОВЕ

У мінулую суботу, 18 лютага, у канцэртнай зале Пастаўскай школы мастацтваў па вуліцы Чырвонаармейскай прыйшло цікавасць мерапрыемства, прысвечанае Дню роднай мовы. Тут адбыўся канцэрт, які надаў прысутным шмат станоўчых эмоций і моцную энергетику.

"Спадчына", "Мой лёс", "Вясна" ў выкананні ансамбля "Скіфы"; пранікнёна праспявалі песьню "Простыя слова" муж і жонка Сіланавы. Выдатную праграму падрыхтаваў гурт "Тутэйшыя", у якім іграюць і спяваюць вучні старэйшых класаў гімназіі і школ

трымаць высокі накал іх музычнай магічнасці, але сапраўдныя рокеры і рокершы выяўна наслоджваліся прапанаванай дзеязычнай музыкай.

Канцэрт быў арганізаваны Пастаўскай раённай арганізацыяй Таварыства беларускай мовы сумесна з ансамблем "Скіфы" пад кіраўніцтвам Віктара Веральнікава. Вёў імпрэзу Вадзім Шышко. У невялікіх пераходах паміж выступленнямі груп гледачам прапаноўваліся пытанні відтварыны з гісторыі нашай літаратуры і культуры за правильныя адказы на якія ўдзельнікі ўзнагарожваліся цукерачкамі.

Хочацца падзякоўваць усім удзельнікам мерапрыемства за тое, што на свяце роднай мовы

тыку. На сцэне для гледачоў - прыхільнікі беларускай мовы - іграли і спявалі мясцовыя пастаўскія выкананні і гасці горада. Ярка і кранальна пра-гучалі песьні "Алесандрына",

горада. Асабліва ўпадабалі слухачы песьні "Зорачкі", "Я жыву тут", "Тры чарапахі" і іншыя. Аматарамі цяжкога рока невялікую праграму прапанаваў гурт з Нарачы "Дабл". Не ўсе слухачы здолелі вы-

мы быті разам.

*I. Пракаповіч,
старшыня Пастаўскай
арганізацыі ТБМ.*

На здымках:
1. Скіфы; 2. Тутэйшыя;
3. Дабл.